

Skipulagsstofnun
Rut Kristinsdóttir
Laugavegi 166
150 Reykjavík

Umhverfisstofnun
Nb. _____
23. nóv. 2011
10.5.3
Mv. _____

UMHVERFISSTOFNUN

Reykjavík, 22. nóvember 2011
Tilvísun: UST20111100126/þek

Varnargarðar í Jökulsá á Fjöllum, við Herðubreiðalindir - umsögn

Umhverfisstofnun vísar til erindis Skipulagsstofnunar dags. 4. nóvember sl. þar sem óskað er umsagnar stofnunarinnar á því hvort og á hvaða forsendum framkvæmd vegna varnargarða í Jökulsá á Fjöllum við Herðubreiðalindir skuli háð mati á umhverfisáhrifum að teknu tilliti til 3. viðauka í lögum nr. 106/2000.

Lýsing framkvæmdar

Markmið framkvæmdar er að færa Jökulsá á Fjöllum í sinn gamla farveg við austurbakka sandeyra sem áin flæðir um. Gert er ráð fyrir að byrjað verði á því að fara 1500 m niður fyrir þann ál sem nú rennur til vesturs og fara að austurbakkanum þar sem áin rann áður og ýta efni til vesturs og nota í varnargarð. Gert er ráð fyrir að flytja efni úr árfarveginum 50-70 m til vesturs. Gert er ráð fyrir að varnargarðurinn verði um 1,5 m á hæð og brattari að austan en langur flái að vestan til. Ekki er gert ráð fyrir að varnargarðurinn komi til með að valda umtalsverðum sjónrænum áhrifum. Gert er ráð fyrir að dýpt rásarinnar austan varnargarðsins sé um 1,5-2 m við álinn sem nú rennur til vesturs og mun áin falla ofan í þennan nýja farveg. Gert er ráð fyrir að eyrarnar verði jafnaðar og varnargarðurinn framlengdur til móts við garðana sem þegar hafa verið gerðir.

Náttúru- og menningarminjar

Svæðið er friðlýst með auglýsingu í Stjórnartíðindum B nr. 272/1974. Í friðlýsingarskilmálum er tekið fram að jarðrask og mannvirkjagerð er óheimilt á friðlandinu án leyfis Umhverfisstofnunar. Óheimilt er að skerða gróður, skaða dýralíf eða spilla vatni á friðlandinu.

Athugasemdir Vatnajökulspjóðgarðs

Umhverfisstofnun leitaði álits Vatnajökulspjóðgarðs á umræddri framkvæmd dags. 17. nóvember sl. en Vatnajökulspjóðgarður hefur haft umsjón með Herðubreiðarfriðlandi skv. samningi við Umhverfisstofnun sem gerður var árið 2008. Í umsögn Vatnajökulspjóðgarðs sem barst Umhverfisstofnun dags. 21. nóvember sl. kemur fram að með hliðsjón af fyrri framkvæmdum á svæðinu og vilja Vegagerðarinnar til framkvæmda nú, þá sé það álit þjóðgarðsyfirvalda Vatnajökulspjóðgarðs að sjónræn áhrif framkvæmdarinnar verði takmörkuð. Þar kemur til að efnisnám er allt fyrirhugað úr farvegi Jökulsár og ætti því ekki að hafa sýnileg áhrif í för með sér. Staðsetning garðsins sjálfs er áætluð í núverandi farvegi ársinnar, og verður að líkindum einungis sýnilegur þegar komið er syðst í nýrðri hluta Lindhrauns. Efnisgerð er að öllu leyti sú sama og á eyrunum í kring og engin grjótvörn, sem gerir það að verkum að hann muni falla svo vel að landslagi

sem frekast er unntað teknu tilliti til forms garðsins og stærðar hans. Þá eru áætlaður flái á garðinum vestanverðum til þess fallinn að auka líkur á að hann falli sem best að umhverfinu og því gert ráð fyrir að ásýnd hans muni verða með svipuðum hætti og garðar frá 2010. Þeir garðar eru lítið áberandi frá vegi.

Vatnajökulsþjóðgarður leggur áherslu á mikilvægi þess að einungis verði notuð ein aðkomuleið að vinnusvæðinu og hún verði valin í samráði við eftirlitsaðila. Að sama skapi er lögð áhersla á góðan frágang framkvæmdarinnar og að unnið verði í samvinnu við eftirlitsaðila friðlandsins líkt og Vegagerð áætla. Miðað við áætlanir framkvæmdarinnar er um afturkræfa aðgerð að ræða að mati Vatnajökulsþjóðgarðs. Að sama skapi er afar ósennilegt annað en að mannvirkið hverfi með öllu á nokkrum árum verði vatnagangur viðlíka og undanfarin sumur. Sem stendur þá er aðgerðin einfaldasta lausnin í stöðunni eigi að halda veginum opnum, ellegar verði að breyta legu hans með því að fara vestur og suður hraunið sem hefði í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og rask á nútímahrauni að mati Vatnajökulsþjóðgarðs.

Athugasemdir Umhverfisstofnunar

Umhverfisstofnun tekur undir álit Vatnajökulsþjóðgarðs sem útlistað er hér að ofan en stofnunin bendir jafnframt á að leyfi Umhverfisstofnunar þarf til framkvæmda þar sem hætta er á að spillt verði friðlýstum náttúruminum sbr. 38. gr. laga um náttúruvernd. Umhverfisstofnun er því eftirlitsaðili með umræddri framkvæmd.

Umhverfisstofnun vill að auki benda á að framkvæmdin samræmist ekki gildandi aðalskipulagi Skútustaðahrepps en verið er að vinna að nýju skipulagi.

Niðurstaða

Umhverfisstofnun telur líklegt að umrædd framkvæmd komi til með að hafa lítilla áhrif á rennsli Jökulsár á Fjöllum en ekki er líklegt að þau áhrif komi til með að skaða lífríki árinna. Færð verða til laus jarðlög úr farvegi árinna og eru áhrif þess talin vera lítil og afturkræf. Umhverfisstofnun telur að framkvæmdin komi til með að hafa jákvæð áhrif á gróður á landi þar sem komið verður í veg fyrir frekara jarðvegsrof á svæðinu. Umhverfisstofnun telur að framkvæmdin komi til með að hafa nokkur áhrif á landslag svæðisins á framkvæmdatíma en þau áhrif verði að mestu leyti afturkræf og að sjónræn áhrif framkvæmdarinnar verði takmörkuð. Umhverfisstofnun telur því ekki líkur á því, ef þeim skilyrðum sem sett verða í leyfi fyrir framkvæmdinni verði fylgt, að framkvæmdin komi til með að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif.

Virðingarfyllt

Birna Guttormsdóttir

Birna Guttormsdóttir
deildarstjóri

Bergþóra Kristjánsdóttir

Bergþóra Kristjánsdóttir
sérfræðingur

Meðfylgandi: Loftmynd/Varnaraðgerðir í Jökulsá við Herðubreiðarlindir
Afrit sent: Hjörleifur Finnsson, þjóðgarðsvörður, hjorleifur@vjp.is

Öskjuvegur

Landmáláttari
Höskuldur
Landsmáláttari
Landsmáláttari
Landsmáláttari

Veggerðin Akureyri
MELV. 135000
Höfundur
Tilvitn. 1/1
Skráð.

Jökulsá á Fjöllum
við Herðubreiðir
Grömmýnd
1 of 1

